

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	бакалавр	Форма навчання	Денна, заочна	Навчальний рік/семестр	2024-2025 н.р. семестр IV/8.
-----------------------------	-----------------	-----------------------	----------------------	-------------------------------	-------------------------------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Основи інклюзивного навчання
Кафедра	Кафедра педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладом освіти
Освітня програма	01 Освіта/Педагогіка, 013 Початкова освіта, перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/практичні/семінарські/лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни: обов'язкова Кількість кредитів: 5 Лекції: 40 Семінарські/практичні заняття: 20 Лабораторні заняття: Самостійна робота: 90 Вид контролю: екзамен
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Греба Ілдіко Золтанівна ст. викладач кафедри педагогіки та психології greba.ildiko@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	Педагогіка, Психологія, Дидактика та соціологія виховання, Основи психодіагностики
Анотація дисципліни, мета, завдання та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, загальні та фахові компетентності, основна тематика дисципліни	<i>Мета</i> – засвоєння студентами категоріально-понятійного апарату інклюзивної освіти, нормативно-правових та організаційних засад початкової інклюзивної освіти. Основні <i>завдання</i> вивчення дисципліни: -ознайомлення студентів з основними поняттями інклюзивного навчання; -ознайомлення студентів з категоріями особливих освітніх потреб; -ознайомлення студентів з особливостями інклюзії як особливої ланки освіти; -ознайомлення майбутніх педагогів масової системи освіти з підходами держави і суспільства до організації освіти дітей з особливими освітніми потребами, особливостями і закономірностями розвитку різних категорій дітей з психофізичними вадами (порушенням слуху, зору, інтелектуального розвитку, мовлення, емоційно-вольової

сфери,
соціальної поведінки, опорно-рухового апарату).

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

знати:

- основні поняття інклюзивного навчання
- основні положення інклюзивної освіти;
- особливості спілкування з різними категоріями дітей з порушенням психофізичного розвитку;
- особливості взаємодії педагога, асистента педагога зі спеціалістами інших служб в системі інклюзивного навчання;
- принципи командної роботи;
- професійно важливі властивості особистості педагога;
- основи диференційованого навчання

вміти:

- ефективно взаємодіяти з іншими педагогами, спеціалістами, батьками учнів з особливими освітніми потребами;
- створювати індивідуальні навчальні програми для дітей з особливостями психофізичного розвитку на основі діагностики їхніх потреб;
- здійснювати необхідні адаптації, модифікації й методики викладання;
- реалізовувати підходи диференційованого навчання у класі;
- використовувати ефективні стратегії спілкування у взаємодії з учасниками навчально-виховного процесу;
- використовувати теоретичні знання і практичні уміння, отримані під час вивчення різних навчальних дисциплін психолого-педагогічного спрямування, при організації супроводу всіх учасників навчально-виховного процесу в умовах інклюзивного навчання.

У результаті опанування матеріалом дисципліни мають бути сформовані *загальні компетентності 1, 4, 7, 8, 9:*

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-9 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні компетентності 10, 11:

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до

надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

Програмні результати навчання 2, 7, 8, 13, 14, 15, 16, 17:

ПР-02 Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.

ПР-07 Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-08 Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-13 Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПР-14 Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

ПР-15 Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

ПР-16 Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

ПР-17 Знати основні запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосувати їх в професійній діяльності.

Змістові модулі дисципліни:

ЗМ1. ПОНЯТТІЙНО-КАТЕГОРІАЛЬНИЙ АПАРАТ ТА ОСНОВНІ ЗАКОНОДАВЧІ ДОКУМЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.

Тема 1.1. Предмет і завдання курсу «Основи інклюзивного навчання»

Тема 1.2. Структура спеціальної освіти в Україні

Тема 1.3. Основні етапи становлення інклюзивної освіти

Тема 1.4. Основні нормативно-правові засади інклюзивної освіти

ЗМ2. ДІТИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В МАСОВИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ .

		Тема 2.1. Основні етапи включення дітей з особливими освітніми потребами в заклади освіти загального типу Тема 2.2. Функції закладів освіти щодо забезпечення сталого функціонування інклюзії Тема 2.3. Команда психолого-педагогічного супроводу. ЗМЗ. ОРГАНІЗАЦІЯ «ОСВІТИ ДЛЯ ВСІХ» В УКРАЇНІ. Тема 3.1. Функції асистента педагога та асистента дитини Тема 3.2. Інклюзивно-ресурсний центр Тема 3.3. Індивідуальна програма розвитку																										
Критерії контролю та оцінювання результатів навчання																												
Семестрові завдання	Бали	Критерії оцінювання																										
Поточне оцінювання (аудиторна робота)	35	З метою поточного контролю використовуються такі форми: заслуховування доповідей та повідомлень на семінарських заняттях, термінологічні диктанти, тести, аналіз різних видів повідомлень (наукової статті, доповіді), студентські презентації та виступи на наукових заходах. Для контролю самостійної роботи: тестування, анотації опрацьованих першоджерел, підготовка есе (проекту), підбір відео, аудіо та текстового матеріалу за визначеною темою																										
Письмові роботи (самостійна робота)	10																											
Підсумковий тест	15	Письмова робота																										
Іспит	40	Усна або письмова форма																										
		Критерії оцінювання Навчальні досягнення студентів із дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100. Шкала оцінювання: національна та ECTS																										
		Сума балів за всі види навчальної діяльності	<table><tr><td>Оцінка ECTS</td><td>Оцінка за національною шкалою</td><td></td></tr><tr><td></td><td>для екзамену курсового проекту (роботи), практики</td><td>для заліку</td></tr><tr><td>90–100</td><td>A</td><td rowspan="5">зараховано</td></tr><tr><td>82–89</td><td>B</td></tr><tr><td>75–81</td><td>C</td></tr><tr><td>64–74</td><td>D</td></tr><tr><td>60–63</td><td>E</td></tr><tr><td>35–59</td><td>FX</td><td>незадовільно з можливістю повторного складання</td><td>не зараховано з можливістю повторного складання</td></tr><tr><td>0–34</td><td>F</td><td>незадовільно з обов’язковим повторним</td><td>не зараховано з обов’язковим повторним</td></tr></table>	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою			для екзамену курсового проекту (роботи), практики	для заліку	90–100	A	зараховано	82–89	B	75–81	C	64–74	D	60–63	E	35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним	не зараховано з обов’язковим повторним
Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою																											
	для екзамену курсового проекту (роботи), практики	для заліку																										
90–100	A	зараховано																										
82–89	B																											
75–81	C																											
64–74	D																											
60–63	E																											
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																									
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним	не зараховано з обов’язковим повторним																									

				вивченням дисципліни	вивченням дисципліни	
		Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни R ДИС (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 40 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи RHP (до 60 балів): $R \text{ ДИС} = RHP + RAT$. Відповіді на практичних та робота на лекційних заняттях (усна відповідь, відповіді на запитання викладача, проведення фрагменту уроку, презентація) – 35 балів. Самостійна робота – 10 балів. Контрольна робота – 15 балів. Усний екзамен – 40 балів Загалом – 100 балів. До екзамену допускаються студенти, які відвідували лекційні та практичні заняття, опрацювали рекомендований мінімум навчальних завдань, прозвітували про самостійну роботу, провели показові уроки (фрагменти) і накопичили 60 балів впродовж одного семестру. Важливою передумовою допуску до іспиту є відпрацювання пропущених лекційних занять. Контроль проводиться, як правило, шляхом письмового виконання індивідуальних завдань із подальшою перевіркою їх викладачем та оголошення оцінки. У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи: - методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда; - методи письмового контролю: письмове тестування, розробка уроку; - методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз.				
Інша інформація про дисципліну (технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)		<i>Політика щодо академічної доброчесності.</i> Усі види письмових робіт перевіряються на наявність плагіату і є такими, що виконані при наявності не менше 80% оригінальності авторського тексту. Списування під час виконання письмових контрольних видів робіт заборонено. Користуватися мобільними пристроями під час проведення різних видів контролю успішності, дозволяється лише з дозволу викладача. Положення про академічну доброчесність в ЗУІ Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в ЗУІ Методичне забезпечення				

	• підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, наукові періодичні видання; • плани-конспекти лекцій, практичних занять; – індивідуальні семестрові завдання та методичні рекомендації для самостійної роботи слухачів; • мультимедійні презентації до навчальних занять; • навчальні відеофільми, відеофрагменти уроків, виховних заходів у закладах освіти.
Рекомендовані джерела (основна та допоміжна література), електронні інформаційні ресурси	- Колупаєва А.А. (2012): Основи інклюзивної освіти : навч.-метод. посібник. Київ : «А.С.К.». - Колупаєва А.А., Савчук Л.О. (2011): Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене: наук.-метод. посіб. К.: Видавнича група «АТОПОЛ». - Коваль Л. В. (2018): Організація інклюзивного середовища у закладі освіти. In: Лапін – Сурмай – Щуцька (упорядн.): Інклюзивне навчання в Новій українській школі. Інтерсервіс, Київ, 46-49. - Порошенко М. А. (2019): Інклюзивна освіта: навчальний посібник. ТОВ «Агентство «Україна». Київ. - Порошенко М.А., Колупаєва А.А. (2018): Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник. Всеукраїнська благодійна організація «Благодійний фонд Порошенка». Київ. - Шутко Н., Варга М. (2018): Інклюзія для дітей з порушеннями слуху: за чи проти? In: Лапін – Сурмай – Щуцька(упорядн.): Інклюзивне навчання в Новій українській школі. Інтерсервіс, Київ, 98-101. - Гриневич Л. (2019): Інклюзія для всіх: освітня політика та практика. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/prezentacii/mon2019-01-25inkluzivne.pdf - Наказ Міністерства освіти і науки України № 609 (від 08.06.2018): Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти. - Наказ Міністерства освіти і науки України № 912 (від 01.10.2010): Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання. - Постанова Кабінету Міністрів України № 545 (від 12 липня 2017): Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр. - Закон України № 2053-VIII (від 23 травня 2017): Про внесення змін до Закону України "Про освіту" щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг.

	- Greba Ildikó, Knobloch Beáta (2021) Inkluzív oktatás alapjai. Főiskolai jegyzet - Kopp, E., Ollé J., Zágon, B-né. (2008). Tanórai differenciálás. Oktatási programcsomag a pedagógusképzés számára. Budapest: Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság. - Mohai Katalin és Perlusz Andrea (2017) Útmutató az integrált és inkluzív oktatáshoz a többségi pedagógus számára - Vargáné Mezô Lilla (2006) Inkluzív nevelés – Az integrált oktatás jogi háttere. Kézikönyv a pedagógusképző intézmények számára - Vojnitsné Kereszty, Zs., Kókayné Lányi M. (2008). Könyv a differenciálásról. Máshonnan – máshogyan – együtt. Kézikönyv az 1–6. évfolyamon tanítók számára. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest
--	---